

EEN GIDS VOOR BEGINNERS

Kapot geld & de uitweg

Van de mechaniek van geld tot je eerste aankoop van *Bitcoin*. Zonder jargon, zonder beloften, met gegevens uit primaire bronnen.

17

HOOFDSTUKKEN

≈90 min

LEESTIJD

2.0

EDITIE · 2026

VOORWOORD VAN DE REDACTIE

Over dit boek

UITGEGEVEN

PRAAG · 2026

EDITIE

INVITY ACADEMY

DEEL 01

VOOR WIE

BEGINNERS DIE BITCOIN
KENNEN UIT DE
KRANTENKOPPEN, MAAR NIET
UIT DE MECHANIEK.

LENGTE

≈ 90 MINUTEN LEZEN

Dit boek is ontstaan als introductiemateriaal van het onderwijsplatform Invity Academy. Het is bedoeld voor mensen die Bitcoin kennen uit koppen en discussies, maar nooit antwoord kregen op de belangrijkste vraag: *waarom is het eigenlijk ontstaan en welk probleem lost het op?*

Anders dan de meeste gidsen beginnen we niet bij de technologie. We beginnen bij het geld zelf — bij hoe het ontstond, hoe het vandaag werkt en waarom zovelen voelen dat er „iets is kapotgegaan”. Pas als we het probleem begrijpen heeft het zin over een oplossing te praten.

Je vindt hier geen beleggingsadvies. Je vindt een kader waarin je je eigen mening kunt vormen — en die zou je in zo veel mogelijk bronnen moeten zoeken. De cijfers en citaten komen uit verifieerbare openbare bronnen (Federal Reserve, ECB, Wereldbank, BIS, Eurostat, Glassnode).

*Geld is als een tweede taal.
Zolang je het niet begrijpt,
beheerst het jou. Wanneer je
het doorgrondt, begin je er
eindelijk mee te praten.*

Aangepaste parafrase · Lyn Alden

Veel leesplezier. **Het Invity.io-team**

INHOUD

Zeventien hoofdstukken, drie delen, één vraag.

I.

DEEL EEN

Kapot geld

01	Wat is geld eigenlijk?	05
02	Een korte geschiedenis van geld	07
03	De goudstandaard en zijn einde	10
04	Hoe geld vandaag echt ontstaat	12
05	Inflatie is geen ongeluk, het is het ontwerp van het systeem	14
06	Het Cantillon-effect — wie aan de bron van de kraan staat	17
07	Schuld, fiscale dominantie en waarom er geen weg terug is	20
08	Het kapotte kompas — waarom de oude regels niet meer gelden	23

II.

DEEL TWEE

Bitcoin als antwoord

09	Satoshi en 30 jaar cryptografisch zoeken	26
10	Wat Bitcoin is — een netwerk en een activum	28
11	Harde schaarste — 21 miljoen en een stop-loss op de macht	31
12	Bitcoin is geen « crypto »	33
13	Bitcoin vs. goud — twee harde activa onder de röntgen	35
14	Zeven mythes die je hoort bij de zondagslunch	38

III.

DEEL DRIE + BIJLAGEN

De eerste stap

15	Hoe verstandig te beginnen	41
16	Invity als wegwijzer	43
17	Wat hierna te lezen en te volgen	45
A	Woordenlijst	47
B	FAQ — veelgestelde vragen	49
C	Checklist voor de eerste aankoop	50

DEEL EEN · HOOFDSTUKKEN 01—08

Kapot geld ^{1.}

In het eerste deel van het boek negeren we Bitcoin. We moeten eerst de wereld begrijpen waarin we leven — een wereld die door fiatgeld wordt geregeerd. Pas dan wordt duidelijk wat Bitcoin werkelijk brengt.

Wat is geld eigenlijk?

Voordat we het geld van vandaag bekritisieren, moeten we beantwoorden wat we van geld verwachten. Het antwoord is verrassend oud — en vandaag verrassend nuttig.

Geld is een van de oudste en tegelijk minst begrepen technologieën van de mensheid. Het is overal om ons heen, en toch denken we er verrassend weinig over na. De overgrote meerderheid verlaat de school met kennis van genetica, kwantumfysica of de geschiedenis van Rome — maar zonder enig idee hoe het geld ontstaat dat ze in hun portemonnee dragen.

Laten we beginnen met een heel eenvoudige vraag: waar dient geld voor? Het antwoord is verrassend oud. Al **Aristoteles** beschreef in de 4e eeuw v.Chr. dat geld drie functies vervult.

De drie functies van geld

- **Ruilmiddel** — het laat je dingen ruilen zonder precies te hoeven hebben wat je tegenpartij heeft.
- **Waardeopslag** — het laat je de koopkracht van het werk van vandaag naar de toekomst verschuiven.
- **Rekeneenheid** — het vormt een gemeenschappelijke taal waarmee we de waarde van verschillende dingen vergelijken.

De eigenschappen van goed geld

Om zijn functies goed te vervullen, moet geld bepaalde fysieke en logische eigenschappen hebben. Geldhistorici noemen er meestal zes.

Goud behield zijn plaats in de competitie van geldmiddelen vijfduizend jaar lang, omdat het alle zes eigenschappen bovengemiddeld combineerde. Het was schaars genoeg, deelbaar door smelten, verifieerbaar op dichtheid en eeuwig duurzaam.

HOOFDSTUK 01 · WAT IS GELD EIGENLIJK?

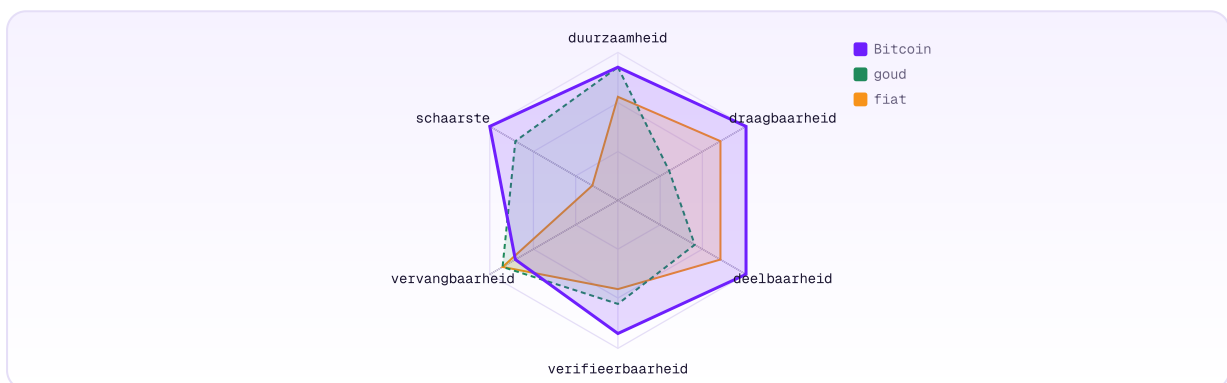
De zes eigenschappen van geld

- **Duurzaamheid** — geld mag niet bederven.
- **Draagbaarheid** — je moet het makkelijk van A naar B kunnen brengen.
- **Deelbaarheid** — het moet in kleinere en grotere eenheden splitsen.
- **Herkenbaarheid** — de tegenpartij moet echtheid en hoeveelheid kunnen verifiëren.
- **Vervangbaarheid** — de ene eenheid moet gelijk zijn aan de andere.
- **Schaarste** — en dit is de belangrijkste. Als iedereen er onbeperkt van kon maken, had het geen waarde.

 GRAFIEK 1

Eigen gegevens

De zes eigenschappen van geld — vergelijkingsdiagram

WAT DE GRAFIEK TOONT

Een radardiagram met zes assen en drie lagen: goud, fiat, Bitcoin.

GEGEVENSBRON

Eigen constructie op basis van Menger, Mises, Ammous (2018), Alden (2023).

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 01

Wat is geld eigenlijk?

- Geld heeft drie functies: ruil, waardeopslag, rekening. De meest problematische vandaag is de tweede.
- Goed geld heeft zes eigenschappen. De doorslaggevende is schaarste.
- Geld is een technologie die evolueert. Wat we vandaag gebruiken is niet het laatste woord.

Een korte geschiedenis van geld

De mensheid vóór geld. De lange weg van schelpen naar metaal, van munten naar papier, van papier naar pixels.

Als je een jeugdherinnering hebt aan het ruilen van plaatjes, weet je hoe **ruilhandel** eruitziet — de directe ruil van goederen tegen goederen. Het stopt te werken op het moment dat een timmerman schoenen nodig heeft en de schoenmaker net geen tafel nodig heeft. Economen noemen dit het « *dubbele toeval van behoeften* » en het is de eerste reden waarom geld ontstond.

Al in prehistorische culturen merkte men dat sommige voorwerpen door iedereen worden aanvaard. Zout, graan, gedroogde vis, pelzen, schelpen. Ze begonnen te werken als universeel ruilmiddel. We noemen ze **goederengeld**.

Goud — een 5.000 jaar beproefde technologie

Waarom goud? Zilver was overvloediger. Koper oxideerde snel. IJzer roestte. Goud was schitterend uitmuntend: chemisch inert, schaars genoeg dat er jaarlijks slechts een fractie van de bestaande voorraad bijkomt.

Goud heeft een eigenschap die economen een **hoge stock-to-flow** noemen. De wereldvoorraad is enorm, terwijl de jaarlijks toegevoegde hoeveelheid ongeveer 1,5–2 % is. Zelfs als geologen morgen een enorme goudader zouden vinden, zouden ze het aanbod niet in een jaar, noch in tien jaar kunnen verdubbelen.

Munten en de eerste devaluatie

Het vroege slaan van gouden en zilveren munten bracht een enorme innovatie — standaardisatie. De handelaar hoefde niet meer elke transactie te wegen. Hij kreeg een munt met het zegel van de vorst en vertrouwde dat die precies woog wat ze beloofde. Maar met die daad van vertrouwen trad er in het geldstelsel een instelling binnen die het anders begon te beheren dan de handelaar verwachtte: de **staat**.

De eerste grote devaluatie in de geschiedenis was de geleidelijke verdunning van de Romeinse denarius. Keizers begonnen het zilver met goedkopere metalen te verdunnen om bij hetzelfde muntgewicht meer munten te slaan en het leger te financieren.

HOOFDSTUK 02 · EEN KORTE GESCHIEDENIS VAN GELD

DATA

De Romeinse denarius — de eerste bekende geldontwaarding

64 n.Chr. · zilvergehalte	~ 94 %
100 n.Chr. · zilvergehalte	~ 85 %
200 n.Chr. · zilvergehalte	~ 50 %
270 n.Chr. · zilvergehalte	~ 5 %
Daling in 200 jaar	- 90 %

De les: wanneer een staat meer geld nodig heeft dan hij aan belasting int, begint hij de definitie van geld zelf aan te passen.

Papiergeld en de grote afsnijding

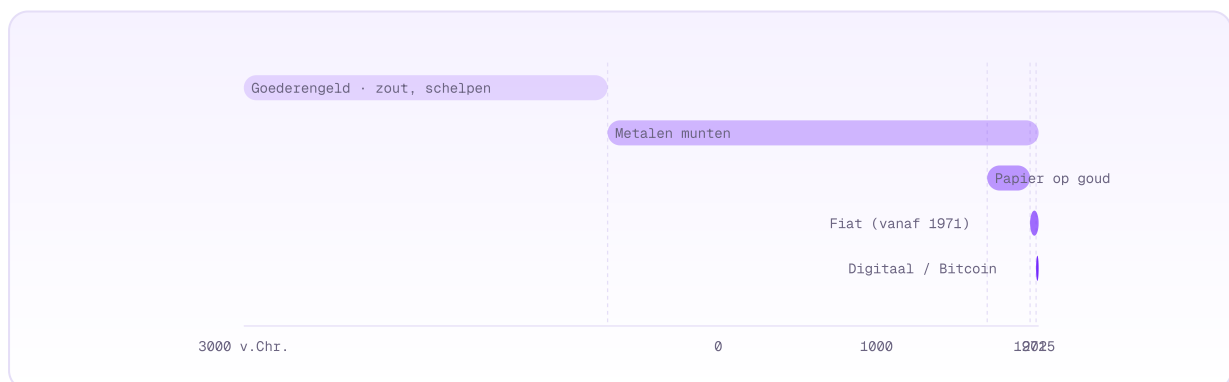
Papiergeld werd in China uitgevonden onder de Tang-dynastie (7e eeuw) en verspreidde zich massaal onder de Song. Het principe was eenvoudig: zware munten bleven bij een betrouwbare bewaarder, en de eigenaar kreeg een papieren bon die hij kon inwisselen.

Dit systeem was eeuwenlang robuust, zolang één voorwaarde gold: **één biljet = een bepaalde hoeveelheid goud in de kluis**. Op het moment dat de uitgever meer biljetten begon te drukken dan er goud als dekking was — en de geschiedenis toont dat dit bijna altijd gebeurde — begon het papier waarde te verliezen.

GRAFIEK 2

Eigen gegevens

Een tijdlijn van geldmiddelen

WAT DE GRAFIEK TOONT

Een horizontale tijdlijn van 3000 v.Chr. tot heden met vijf lagen: goederengeld, metalen munten, door goud gedekt papier, ongedekt papier, digitaal.

GEGEVENSBRON

Eigen constructie naar Alden (2023), Broken Money.

HOOFDSTUK 02 · EEN KORTE GESCHIEDENIS VAN GELD

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 02

Een korte geschiedenis van geld

- Geld ontstond organisch uit de marktruil, niet uit een politiek besluit.
- Metalen wonnen van andere goederen omdat de winning moeilijk genoeg was.
- Goud won van andere metalen dankzij de hoogste stock-to-flow in de natuur.
- De geschiedenis van papiergeld is de geschiedenis van de herhaalde verleiding om meer te drukken dan er dekking is.

De goudstandaard en zijn einde

Hoe we in één enkele eeuw afscheid namen van een duizendjarige gewoonte. En waarom je er zo weinig over weet.

Als je na **1971** bent geboren, leef je in een historische anomalie. In een tijd waarin het geld van de wereld door niets tastbaars is gedekt. In de hele voorgaande periode van de beschaving was dat niet zo — met uitzondering van korte perioden van oorlog en crisis, waaruit men altijd naar metaal terugkeerde.

De klassieke goudstandaard (1870–1914)

Het einde van de 19e eeuw was monetair een ongelooflijk stabiele periode. Groot-Brittannië, de VS, Duitsland en Frankrijk hadden hun munten gedekt door een vast goudgewicht. Vaste wisselkoersen waren een eenvoudig gevolg — elke munt was slechts een anders genoemd stuk goud.

In deze tijd daalden de prijzen. Tussen 1870 en 1914 stagneerde de detailhandelsprijsindex in de VS eerder of daalde licht, terwijl de economie met 4 % per jaar groeide. Sparen had zin.

1933: goud verboden

In de Grote Depressie vaardigde president **Franklin D. Roosevelt** in april 1933 uitvoeringsbevel nummer 6102 uit. Amerikanen moesten hun goud aan de staat afstaan in ruil voor papieren dollars tegen 20,67 \$ per troy ounce. Kort na de massale confiscatie herschreef de regering de koers — 1 troy ounce = 35 \$. Van de ene op de andere dag devalueerde ze de dollar met 41 %.

// *Geen enkele regering overleeft lang als ze haar burgers toestaat een echt alternatief voor haar geld te bezitten.*

Een les uit Executive Order 6102

HOOFDSTUK 03 · DE GOUDSTANDAARD EN ZIJN EINDE

15 augustus 1971 — de Nixonschok

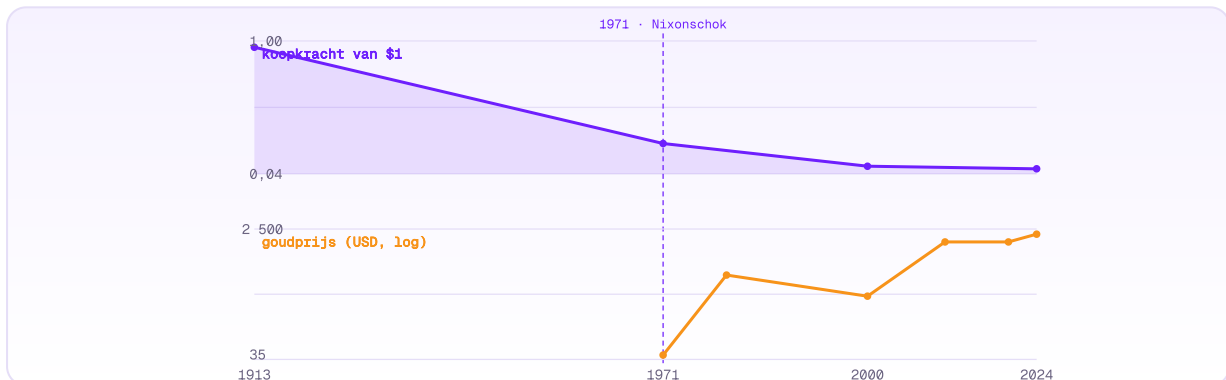
De Vietnamoorlog, de sociale Great Society-programma's, een groeiend Amerikaans tekort. De VS drukten dollars sneller dan er goud bijkwam. Buitenlandse centrale banken begonnen te vermoeden dat de belofte van « 35 \$ per ounce » niet langer gedekt was.

Op zondag 15 augustus 1971 verscheen president **Richard Nixon** op televisie en kondigde een « tijdelijke » opschorting aan van de inwisselbaarheid van de dollar in goud. De opschorting geldt nog steeds — ze duurt nu al meer dan 55 jaar. **Vanaf dat moment zijn alle valuta ter wereld ongedekt.**

GRAFIEK 3

Eigen gegevens

De koopkracht van de dollar en de goudprijs na de Nixonschok

WAT DE GRAFIEK TOONT

De koopkracht van 1 \$ daalt van 1,00 naar ~0,04. De goudprijs van 1971 (35 \$) tot heden (~2.500 \$).

GEGEVENSBRON

Federal Reserve Economic Data (FRED), BLS, World Gold Council.

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 03

De goudstandaard en zijn einde

- 1913 de Fed, 1933 het goudverbod, 1944 Bretton Woods, 1971 de Nixonschok — vier stappen van hard geld naar fiat.
- Sinds 1971 is geen enkele munt ter wereld door iets tastbaars gedekt.
- Het verlies van het gouden anker betekende ook het verlies van de begrotingsdiscipline van staten.
- We leven in een historische anomalie, niet in een « normaal » geldstelsel.

Hoe geld vandaag echt ontstaat

Het antwoord verrast 95 % van de mensen. Het is niet de drukpers. Het is niet de centrale bank alleen. Het is een dans van twee niveaus.

Als je de gemiddelde persoon vraagt waar geld vandaan komt, is het meest voorkomende antwoord: « de centrale bank drukt het » of « de staat ». Beide zijn — met enige ruimhartigheid — slechts voor een paar procent waar. **Het overgrote deel van het geld op je rekening is nooit door een drukkerij gegaan.** Het ontstond als boekhoudkundige post op het moment dat iemand een lening afsloot bij een commerciële bank.

Twee niveaus van geld

Het moderne geldstelsel is tweelagig. Bovenaan staat de **centrale bank** — de Fed in de VS, de ECB in de eurozone. Ze creëert het zogenaamde basisgeld (M0). Daaronder staan de **commerciële banken**. Zij creëren het geld waarmee je echt leeft: de getallen op je rekening.

Wanneer een bank je een hypotheek of lening verstrekt, *leent ze je geen geld uit haar kluis*. Ze creëert het op je rekening als post. Het geld is daarmee nieuw in de economie. Wanneer je de lening terugbetaalt, verdwijnt het geld.

De monetaire aggregaten M0, M1, M2

Centrale banken volgen meerdere « lagen » van geld. Wanneer men spreekt over « de hoeveelheid geld in de economie », bedoelt men meestal M2. En M2 is de grafiek die iedereen moet zien.

Drie niveaus van monetaire aggregaten

- **M0** — de monetaire basis. Bankbiljetten, munten en reserves van banken bij de centrale bank. Het enige geld dat de centrale bank rechtstreeks drukt.
- **M1** — M0 plus betaalrekeningen bij commerciële banken. Geld dat direct beschikbaar is om te betalen.
- **M2** — M1 plus spaar- en termijnrekeningen. Praktisch alle spaargelden van huishoudens.

HOOFDSTUK 04 · HOE GELD VANDAAG ECHT ONTSTAAT

DATA

Monetaire groei 2000—2024

VS M2	4,6 → 21,0 bln USD (4,6×)
Eurozone M3	5,0 → 16,0 bln EUR (3,2×)
Tsjechië M2	1,5 → 6,0 bln CZK (4,0×)
VS reëel bbp	+ 65 %
Tsjechië reëel bbp	+ 90 %

De geldhoeveelheid groeit veel sneller dan de productie — het verschil verklaart de inflatie in zowel prijzen als activa.

Kwantitatieve versoepeling (QE)

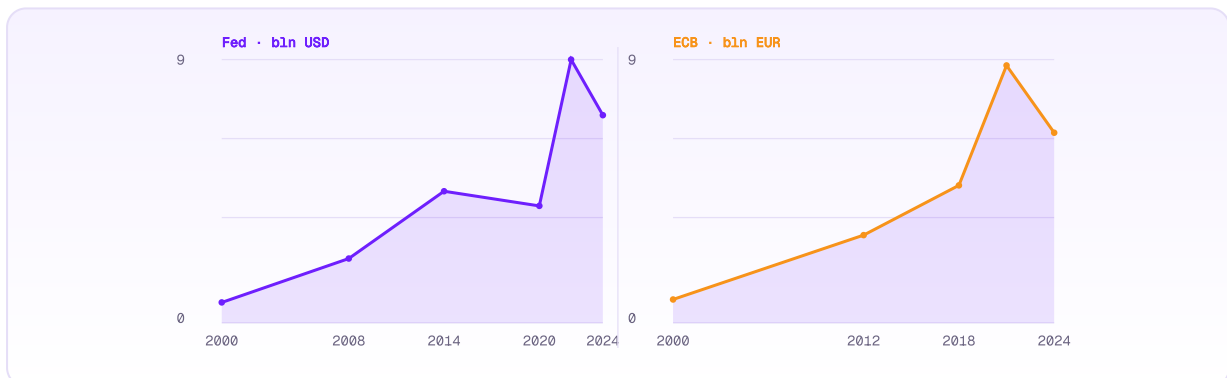
Toen het Amerikaanse financiële stelsel in 2008 instortte, greep de Fed naar een instrument dat tot dan vooral in leerboeken bestond. De centrale bank kocht staatsobligaties en betaalde ze met nieuw gecreëerde reserves.

Tijdens de pandemie van 2020—2022 was de omvang van QE ongekend: **de Fed breidde haar balans uit van 4 naar 9 biljoen USD in twee jaar**. Dat is meer dan alle QE na de crisis van 2008 samen.

 GRAFIEK 4

Eigen gegevens

De monetaire basis van Fed en ECB, 2000—2024

WAT DE GRAFIEK TOONT

De balansen van Fed en ECB in biljoenen USD/EUR. Zichtbare sprongen: 2008, 2010-2014, 2020.

GEGEVENSBRON

Federal Reserve H.4.1 Release, ECB Consolidated Financial Statement.

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 04

Hoe geld vandaag echt ontstaat

- Het overgrote deel van het geld op je rekening is gecreëerd door commerciële banken, niet door de staat.
- Nieuw geld ontstaat op het moment van een lening. Wanneer je hem terugbetaalt, verdwijnt het geld.
- QE laat een centrale bank geld in de orde van biljoenen binnen weken creëren.
- De geldhoeveelheid M2 groeit aanzienlijk sneller dan de reële productie.

Inflatie is geen ongeluk, het is het ontwerp van het systeem

Het publieke debat over inflatie werkt als voetbal bij een biertje. Iedereen heeft een mening, meestal emotioneel, en niemand bekommert zich om de spelregels.

Wanneer je op de radio hoort dat « de inflatie in oktober 3,2 % bedroeg », wat wordt er dan precies gezegd? De officiële definitie van inflatie — die in de rapporten van centrale banken of het Amerikaanse BLS — is de jaarlijkse verandering van een mand consumptiegoederen en -diensten. Ze heet **CPI** (consumentenprijsindex).

Een alternatieve en historisch oudere definitie luidt: inflatie is de **toename van de hoeveelheid geld in de economie**, onafhankelijk van de prijzen. De twee hangen samen maar zijn niet identiek. Geldhoeveelheidsinflatie is de oorzaak, prijsinflatie is het symptoom.

De problemen van de consumptiemand

Activa-inflatie — de inflatie waarover gezwegen wordt

Een nieuw appartement in Praag kostte in 2000 gemiddeld 25.000 CZK per m². In 2024 ligt de gemiddelde prijs rond 160.000 CZK/m². Dat is meer dan zes keer zoveel. Het gemiddelde loon steeg in dezelfde periode ongeveer vier keer.

De S&P 500 stond in 2000 op ongeveer 1.500 punten en in 2024 boven 5.500. Goud steeg van 270 USD/oz naar de huidige 2.500+. Bitcoin van praktisch niets naar ~100.000 USD. Deze activa stijgen niet omdat ze zoveel meer produceren. **Ze stijgen omdat de geldhoeveelheid sneller groeit dan het aanbod aan activa.**

HOOFDSTUK 05 · INFLATIE IS GEEN ONGELUK, HET IS HET ONTWERP VAN HET SYSTEEM

DATA

Een appartement in Praag vs. het gemiddelde loon in de tijd

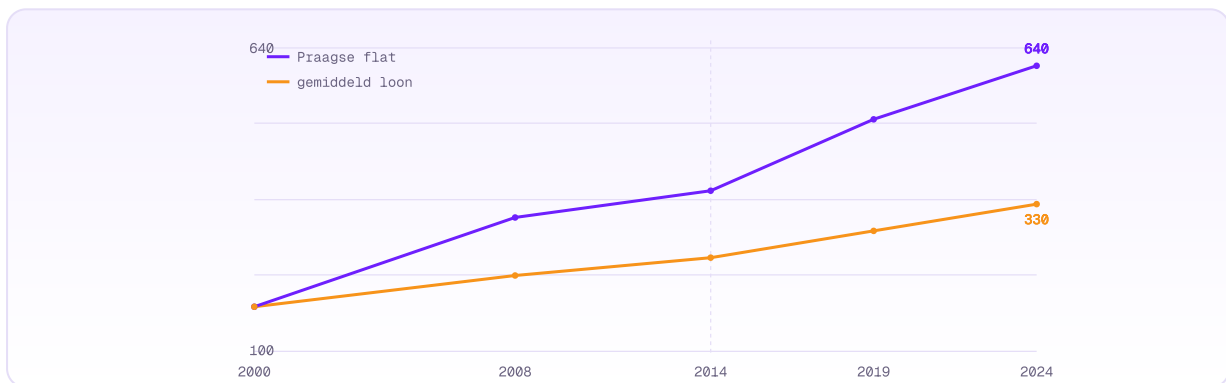
2000 · Praags appart. 70 m ²	~ 1,75 mln CZK
2000 · gemiddeld loon	~ 18.000 CZK → 97 maanden
2024 · Praags appart. 70 m ²	~ 11,2 mln CZK
2024 · gemiddeld loon	~ 60.000 CZK → 187 maanden
Verandering 2000–2024	+ 90 % in aantal lonen

Als we ook de rentekosten van een hypotheek zouden meten, was het verschil nog groter. Bronnen: CZSO, Deloitte Property Index.

GRAFIEK 5

Eigen gegevens

Huizenprijzen vs. gemiddelde lonen in Tsjechië, 2000—2024

WAT DE GRAFIEK TOONT

Twee krommen genormaliseerd op 100 in 2000: een Praags appartement vs. het loon. Duidelijke divergentie na 2014.

GEGEVENSBRON

CZSO, Deloitte Property Index, Sreality.cz-index.

Inflatie als stille belasting

Als je op een betaalrekening een spaargeld van 500.000 CZK hebt bij een inflatie van 5 %, heb je in een jaar reële koopkracht ter waarde van 25.000 CZK verloren. Niemand raakte je rekening aan. Niemand stuurde je een aangifte. Het is gewoon zo dat wat je voor die som koopt, je er nu minder van koopt.

De econoom **Henry Hazlitt** noemde het een « *onzichtbare belasting* » — en vanuit het standpunt van de staat is ze geniaal onopvallend. Niemand stemde erover in het parlement, en je kunt niemand ervoor kiezen of wegstemmen.

// *Het enige verschil tussen inflatie en belasting is dat je inflatie niet in het parlement hoeft goed te keuren.*

Ronald Reagan · toegeschreven

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 05

Inflatie is geen ongeluk, het is het ontwerp van het systeem

- De officiële CPI onderschat de reële inflatie dankzij methodologische correcties.
- Inflatie heeft twee gezichten: consumentenprijzen en activaprijzen. Het tweede is bepalender voor de ongelijkheid.
- Inflatie is het ergst voor spaargeld op betaal- en spaarrekeningen — een stille belasting.
- In een systeem waar geld sneller groeit dan goederen is inflatie onvermijdelijk — het is een kenmerk van het ontwerp, geen ongeluk.

Het Cantillon-effect — wie aan de bron van de kraan staat

Inflatie treft nooit iedereen gelijk. Het hangt af van hoe ver je van de kraan staat waardoor ze het systeem in stroomt.

In 1730 stierf in Londen de Ierse koopman en econoom **Richard Cantillon**. In zijn nalatenschap werd het manuscript gevonden van het boek *Essai sur la nature du commerce en général*. Het verscheen pas 25 jaar na zijn dood. Het is een van de meest opmerkelijke economische teksten ooit — en bevat een observatie die vandaag op een profetie lijkt.

Cantillon merkte op dat nieuw geld nooit gelijkmatig de economie in komt. Eerst valt het op bepaalde plaatsen en bepaalde mensen.

Wie is de eerste en wie de laatste

Stel je een waterkraan voor. Wie aan de kraan staat, krijgt het water altijd als eerste — schoon, koud, op volle druk. Wie aan het einde van de leiding staat, krijgt het als laatste — warmer, met roestsporen.

Aan de kraan staan

- **De staat** — geeft het nieuwe geld als eerste uit, tegen reële prijzen, aan opdrachten en sociale overdrachten.
- **De commerciële banken** — krijgen nieuwe reserves en kunnen die uitlenen tegen rentes die ze niet zelf bepalen.
- **De grote ondernemingen** — financieren met goedkoop krediet expansie en overnames.
- **De bezitters van activa** — de waarde van hun activa stijgt voordat de inflatie de consumentenprijzen bereikt.

HOOFDSTUK 06 · HET CANTILLON-EFFECT — WIE AAN DE BRON VAN DE KRAAN STAAT

En wie aan het einde van de leiding staat

Het moderne centralebankwezen wordt vaak verdedigd met het argument dat het de economie stimuleert en banen schept. Zelfs als we dat voor waar aannemen, moeten we tegelijk de keerzijde zien: het geld dat de centrale bank creëert komt niet bij iedereen tegelijk aan. Het legt een voorspelbare weg af die structureel de ene groep boven de andere bevoordeelt.

Aan het einde van de leiding staan

- **De loontrekker met vast loon** — het loon wordt meestal pas met vertraging aangepast en niet voor de volle inflatie.
- **De gepensioneerde** — het pensioen wordt eens per jaar geïndexeerd, traag.
- **Het jonge gezin zonder vermogen** — bezit geen activa die in waarde stijgen, maar betaalt hogere prijzen voor voedsel, energie, huur.
- **De spaarder op een rekening** — de rente dekt het verlies aan koopkracht niet.

DATA

Het Cantillon-effect in gegevens (VS, 1989 vs. 2023)

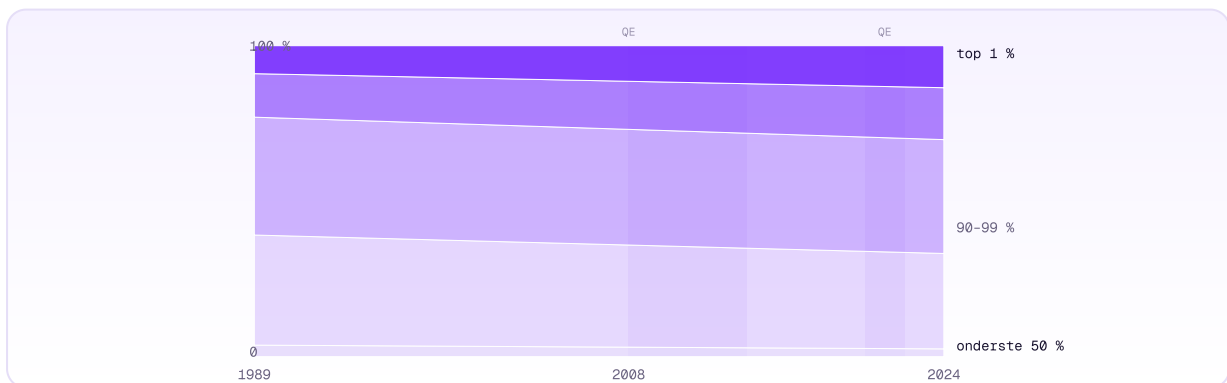
Vermogen van de top 1 %	23,0 % → 30,2 %
Vermogen van de top 10 %	60,9 % → 66,8 %
Vermogen van de onderste 50 %	3,7 % → 2,5 %
Fed-balans 2008–2024	~ 5x (0,9 → 9 bln USD)

Toeval? Het antwoord vind je in de rest van de gegevens van dit boek. Bron: Federal Reserve Survey of Consumer Finances.

GRAFIEK 6

Eigen gegevens

Vermogensaandeel van de top 1 % vs. onderste 50 %, VS 1989—2024

WAT DE GRAFIEK TOONT

Een gestapelde vlakgrafiek van 1989 tot 2024, vijf banden: top 0,1 %, top 1 %, volgende 9 %, volgende 40 %, onderste 50 %.

GEGEVENSBRON

Federal Reserve Distributional Financial Accounts (DFA).

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 06

Het Cantillon-effect — wie aan de bron van de kraan staat

- Nieuw geld komt niet gelijkmatig de economie in. Iemand krijgt het als eerste, iemand als laatste.
- De eerste ontvangers winnen. De laatsten (loontrekkers, gepensioneerden, spaarders) verliezen.
- De stijging van de ongelijkheid in de afgelopen 35 jaar correleert precies met het tijdperk van fiat en QE.
- Het is geen samenzwering, het is een wiskundig gevolg van de manier waarop geld ontstaat.

Schuld, fiscale dominantie en waarom er geen weg terug is

Waarom het geldstelsel, zelfs als het zou willen, niet meer naar hard geld kan terugkeren.

Laten we beginnen met één getal dat het waard is te onthouden. **De wereldwijde schuld (overheid, bedrijven, huishoudens) bereikte in 2024 ongeveer 318 biljoen USD.** Het wereldwijde bbp bedroeg ongeveer 105 biljoen USD. De schuld/bbp-ratio is dus meer dan 300 %. Historisch zagen we dit niveau alleen vlak na de Tweede Wereldoorlog — en zelfs toen deden landen er decennia over om eruit te komen.

Hoe we hier kwamen

Onder de goudstandaard vóór 1914 lag de schuld/bbp in ontwikkelde landen meestal tussen 20—60 %. Een staat leende alleen in noodgevallen (oorlog, grote crisis) en betaalde de schuld dan geleidelijk af.

Na 1971, in het fiat-tijdperk, bleek dat een staat met een ongedekte munt een goedkopere uitweg heeft dan echte aflossing — **inflatie**. De schuld wordt reëel afgelost met ontwaard geld. De VS hadden in 1980 een schuld/bbp van 35 %, en vandaag 125 %.

Fiscale dominantie

Een economische term die de laatste jaren in het debat terugkeert is **fiscale dominantie**. Hij duidt een toestand aan waarin de begrotingssituatie van de staat zo gespannen is dat de centrale bank geen onafhankelijk beleid kan voeren.

Lyn Alden beschrijft dat de Verenigde Staten omstreeks 2022 in deze situatie terecht kwamen. De rentekosten op de Amerikaanse federale schuld overschreden in 2024 het defensiebudget — en dat is een defensiebudget dat zelf groter is dan dat van de tien volgende landen samen.

HOOFDSTUK 07 · SCHULD, FISCALE DOMINANTIE EN WAAROM ER GEEN WEG TERUG IS

DATA

Schuld/bbp van geselecteerde landen in de tijd

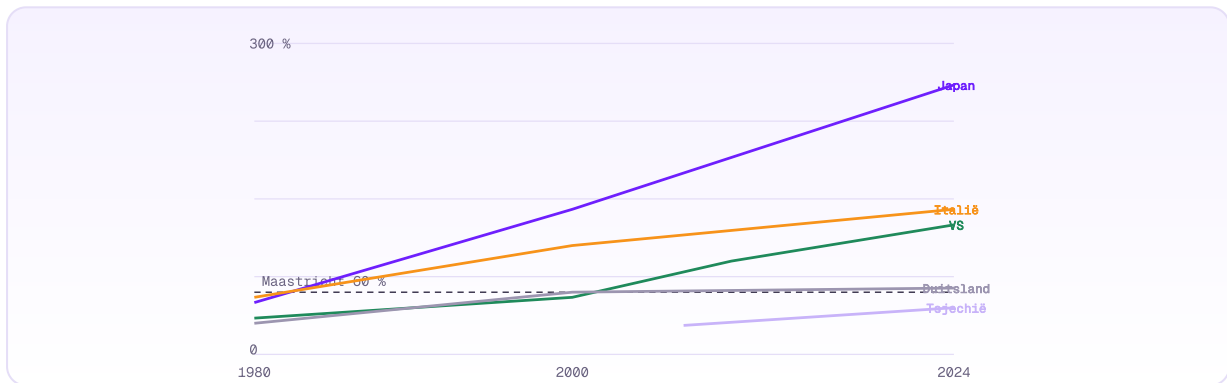
VS	35 % → 125 % (1980–2024)
Japan	50 % → 260 % (1980–2024)
Italië	55 % → 140 % (1980–2024)
Duitsland	30 % → 64 % (1980–2024)
Tsjechië	28 % → 45 % (2007–2024)

Een historische referentiewaarde: 60% was het Maastricht-criterium in de jaren 90. Vandaag ligt bijna elke grote economie boven dat plafond.

GRAFIEK 7

Eigen gegevens

Schuld/bbp — VS, Japan, eurozone, Tsjechië, 1980—2024

WAT DE GRAFIEK TOONT

Vier krommen met een verticale as van 0–300 %. Alle stijgen, die van Japan is de hoogste.

GEGEVENSBRON

IMF Global Debt Monitor, 2024.

Waarom er geen weg terug is

Stel je voor dat je het systeem naar hard geld zou willen « terugbrengen ». Dat zou deflatie betekenen — een daling van de hoeveelheid geld. Het klinkt verleidelijk, maar in een systeem met 300 % schuld/bbp is het een economische atoombom.

Wanneer de nominale waarde van geld stijgt (inflatie), daalt de reële waarde van schuld. De schuldenaar lost makkelijker af. Wanneer de nominale waarde van geld daalt (deflatie), stijgt de reële waarde van schuld. **De schuldenaar gaat failliet.**

Daarom wil geen enkele westerse regering vandaag deflatie. Integendeel — het officiële doel van centrale banken is 2 % inflatie. Permanent, nooit stoppend. Het is een wiskundige noodzaak bij dit schuldvolume.

// *Inflatie is de moedermelk van de staat. De staat kan niet zonder — maar de rekening betaalt de burger.*

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 07

Schuld, fiscale dominantie en waarom er geen weg terug is

- De wereldwijde schuld heeft een niveau bereikt waarop deflatie economisch ondenkbaar is.
- Centrale banken zitten in de val van fiscale dominantie — ze kunnen inflatie niet bestrijden zonder de staatsbegroting te destabiliseren.
- Het systeem vereist dus structureel aanhoudende inflatie.
- De nominale prijzen stijgen. De reële, gemeten in harde activa, stagneren of dalen.

Het kapotte kompas — waarom de oude regels niet meer gelden

« *Spaar, beleg in een gemengd fonds, los de hypotheek af.* » *Het advies dat we sinds de jaren 80 horen, volstaat niet meer in de moderne economie.*

Na de Tweede Wereldoorlog ontstonden in de VS en geleidelijk in Europa diverse gevestigde aanbevelingen voor de middenklasse. Spaar 10 % van je inkomen. Houd geld op de bank voor moeilijke tijden. Koop je eigen woning. Beleg in een gediversifieerde portefeuille van 60 % aandelen, 40 % obligaties. Deze aanbevelingen werkten decennia.

Vandaag schaden sommige actief wie ze opvolgt.

De 60/40-portefeuille — een klassieker van weleer

De verhouding 60 % aandelen en 40 % obligaties was de basis van het moderne vermogensbeheer. Historisch leverde 60/40 tussen 1950—2020 een reëel jaarrendement van ongeveer 5 %.

2022 onthulde een structureel probleem. Aandelen daalden 18 %. Obligaties, die moesten beschermen, daalden 13 %. De totale daling van de 60/40-portefeuille was 16 %. Reëel, met een inflatie boven 8 %, overschreed het verlies 24 %. De grootste daling van deze portefeuille in een halve eeuw.

Een spaarrekening — een gegarandeerd verlies

De gemiddelde rente op spaarrekeningen in Tsjechië was in 2024 ongeveer 4 %. De officiële inflatie schommelde rond 2,5 %. Een schijnbaar positief reëel rendement. In werkelijkheid mag je niet vergeten dat het nominale rendement met 15 % bronbelasting wordt belast. Trek de reële inflatie af (die huishoudens sterker voelen dan de CPI) — en je hebt een reëel rendement nabij nul of negatief.

In 2020—2022 was de situatie drastischer. Spaarrekeningen boden 0—1 %, de inflatie bereikte 18 %. Elk jaar verloor je 16—17 % reële koopkracht. **In drie jaar bleef van 500.000 CZK reëel ~330.000 CZK over.**

HOOFDSTUK 08 · HET KAPOTTE KOMPAS — WAAROM DE OUDE REGELS NIET MEER GELDEN

Welk advies geldt dan vandaag?

We geven je geen enkel advies — we zijn geen beleggingsadviseurs en je situatie is individueel. Maar we kunnen een observatie uitspreken waarover steeds meer analisten, institutionele beleggers en economen het eens zijn.

Drie observaties voor de portefeuille van vandaag

- Veel contant geld op de bank aanhouden is op lange termijn een strategie waarmee de staat reëel je koopkracht belast.
- Diversificatie blijft waardevol, maar moet activa omvatten die op monetaire ontwaarding reageren (harde activa).
- **Goud** doorstond de test van 5.000 jaar. Neutraal, apolitek, onafhankelijk van het bankstelsel.
- **Bitcoin** is nieuw — het heeft 15 jaar achter de rug. Maar als zijn eigenschappen worden bevestigd, biedt het alles wat goud biedt, en meer: draagbaarheid, verifieerbaarheid, deelbaarheid en neutraliteit in een vorm die goud nooit kan hebben.

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 08

Het kapotte kompas — waarom de oude regels niet meer gelden

- Het klassieke 60/40-advies beschermd niet meer — in 2022 verloor het het meest in een halve eeuw.
- Een spaarrekening is op lange termijn een gegarandeerd verlies van reële koopkracht.
- Voor een generatie zonder geërfd vermogen is de traditionele « weg omhoog » veel steiler dan vroeger.
- Diversificatie moet harde activa omvatten die bestand zijn tegen monetaire ontwaarding.

DEEL TWEE · HOOFDSTUKKEN 09—14

Bitcoin als antwoord *II.*

Het tweede deel van het boek gaat over het antwoord op kapot geld dat werd gevonden door een groep programmeurs, cryptografen

Satoshi en 30 jaar cryptografisch zoeken

Bitcoin viel niet uit de lucht in 2009. Het was het resultaat van een dertigjarige intellectuele reis die begon met de geboorte van het internet.

In 1976 publiceerden **Whitfield Diffie** en **Martin Hellman** het artikel *New Directions in Cryptography*. Daarin beschreven ze het principe van asymmetrische cryptografie. Het leek een wiskundige curiositeit. In werkelijkheid was het een van de belangrijkste ontdekkingen van de 20e eeuw. Zonder haar zou er geen internetbankieren, webshops, messengers, noch Bitcoin zijn.

In de jaren 90 vormde zich rond cryptografie een vrije beweging van *cypherpunks* — mensen die geloofden dat sterke cryptografie een fundamenteel mensenrecht is.

Pogingen tot digitaal geld

De eerste zwaluw was **DigiCash** van David Chaum (1989) — digitaal contant geld op basis van blinde handtekeningen. **E-gold** (1996) werkte als een door goud gedekte online munt. **Hashcash** van Adam Back (1997) was het *proof-of-work*-principe dat Satoshi later overnam. **Nick Szabo** stelde *bit gold* voor. **Wei Dai** publiceerde *b-money*. Al deze projecten deelden één zwakte: ze konden het probleem van **dubbel uitgeven** niet oplossen.

31 oktober 2008 — de whitepaper

Op de cryptografische mailinglijst metzdowd.com verscheen op 31 oktober 2008 een bericht van een voor iedereen onbekende gebruiker met het pseudoniem **Satoshi Nakamoto**. Het bevatte een link naar een artikel van negen pagina's, *Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System*.

Het was een wrange ironie. Het artikel verscheen midden in de ergste financiële crisis sinds de jaren 30. De Amerikaanse regering had net het TARP-pakket van 700 miljard goedgekeurd om de grote banken te redden.

//

The Times 03/Jan/2009 Chancellor on brink of second bailout for banks

Tekst in het Genesis Block — Bitcoin-blok #0

Satoshi verdwijnt

Satoshi communiceerde twee jaar met de eerste ontwikkelaars. In 2010 droeg hij het project over aan Gavin Andresen en verdween. Niemand weet wie Satoshi is. Men weet alleen dat hij ongeveer **1 miljoen BTC** bezit (vandaag ~100 miljard USD) uit het vroege mijnen, en in meer dan 15 jaar nooit één satoshi heeft verkocht of gebruikt.

Vanuit het oogpunt van Bitcoins toekomst zijn Satoshi's *anonimiteit* en *verdwijning* een zegen. Bitcoin heeft geen oprichter die je kunt aanklagen, arresteren, chanteren of manipuleren. **Het is werkelijk hoofdloos.**

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 09

Satoshi en 30 jaar cryptografisch zoeken

- Bitcoin is de vrucht van 30 jaar cryptografisch onderzoek, geen toevallige vondst.
- Satoshi loste het dubbel uitgeven op met proof-of-work en gedistribueerde consensus.
- Bitcoin werd geboren midden in de financiële crisis van 2008 als direct antwoord op de bankreddiegingen.
- Satoshi's verdwijning is een kenmerk, geen bug — geen oprichter om te chanteren.

Wat Bitcoin is — een netwerk en een activum

Bitcoin is twee dingen. Een netwerk gevormd door duizenden computers over de hele wereld. En een activum dat over dat netwerk beweegt.

In het Engels wordt het onderscheid elegant gemaakt met een hoofdletter en een kleine letter. **Bitcoin** (hoofdletter B) is het protocol — het netwerk, de regels, de software. **bitcoin** (kleine b) is de eenheid van het activum dat over dat netwerk circuleert.

Het netwerk — Bitcoin

Stel je een wereldwijd grootboek voor. Elke pagina bevat een lijst transacties — wie hoeveel aan wie stuurde. De pagina's zijn vanaf het begin genummerd (sinds 2009) en koppelen zo aan elkaar dat elke nieuwe pagina een cryptografische vingerafdruk van de vorige bevat. Het resultaat is een **keten die niet met terugwerkende kracht kan worden gewijzigd**.

Deze keten — de *blockchain* — wordt niet door één instelling bijgehouden, maar door tienduizenden computers over de hele wereld. Elk bewaart een volledige kopie.

Het activum — bitcoin

Bitcoin als activum is de eenheid die het netwerk in omloop brengt. **Het maximaantal bitcoins is vastgelegd op 21 miljoen**. In mei 2024 was er ~19,7 miljoen gedolven. De resterende ~1,3 miljoen wordt geleidelijk gedolven tot 2140.

Elke bitcoin wordt verdeeld in 100 miljoen kleinere eenheden — de *satoshi*. Eén satoshi is de kleinste eenheid van Bitcoin.

HOOFDSTUK 10 · WAT BITCOIN IS — EEN NETWERK EN EEN ACTIVUM

DATA

Bitcoin in cijfers

Maximaal aanbod	21.000.000 BTC
Gedolven tegen 2025	~ 19,8 mln BTC (94 %)
1 BTC =	100.000.000 satoshi
Halvings	2012, 2016, 2020, 2024, 2028...
Laatste BTC gedolven	~ 2140
Actieve nodes wereldwijd	~ 17.000 openbaar
Gemiddelde tijd tussen blokken	10 minuten

In de code sinds 2009, onveranderlijk zonder instemming van de overgrote meerderheid van het netwerk.

De halving — waarom het aanbod vertraagt

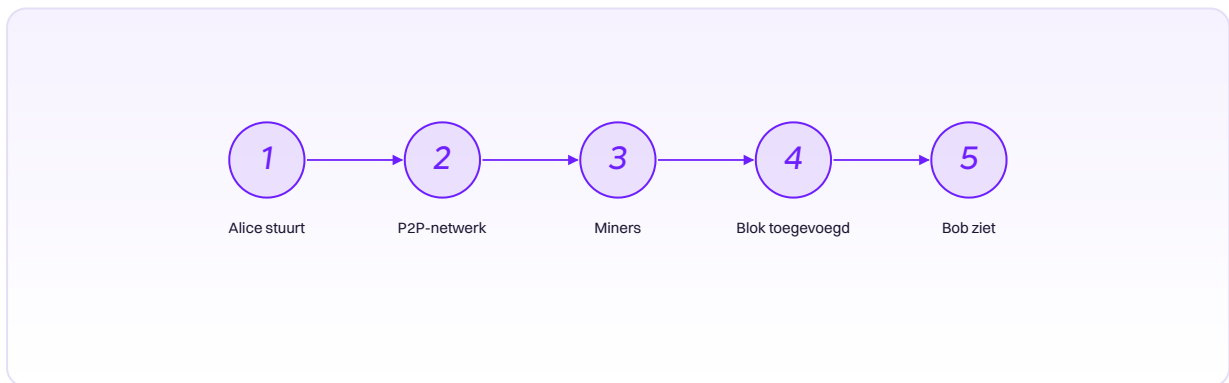
De uitgifte van nieuwe bitcoins is ingesteld om precies elke vier jaar te halveren. In 2009 kreeg een miner 50 BTC per blok. In 2024 nog maar 3,125 BTC. Tegen 2140 zal de beloning praktisch tot nul dalen.

Wallet, sleutel, adres. Als je de privésleutel van een adres kent, beheers je het saldo. Als je de sleutel verliest, is het saldo onherroepelijk bevroren. Deze filosofie — « *Not your keys, not your coins* » — is een van de diepste verschillen tussen Bitcoin en een bankrekening.

GRAFIEK 8

Eigen gegevens

Hoe een Bitcoin-transactie werkt

WAT DE GRAFIEK TOONT

Een schema in vijf stappen: Alice stuurt, de transactie verspreidt zich, miners nemen haar op in een blok, het blok wordt toegevoegd, Bob ziet de transactie.

GEGEVENSBRON

Eigen illustratie naar de whitepaper van Satoshi (2008).

HOOFDSTUK 10 · WAT BITCOIN IS — EEN NETWERK EN EEN ACTIVUM

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 10

Wat Bitcoin is — een netwerk en een activum

- Bitcoin = het protocol (netwerk + regels) + bitcoin = de eenheid van het activum.
- De blockchain is een gedistribueerd grootboek dat door duizenden onderling onafhankelijke computers wordt bijgehouden.
- Proof-of-work houdt het systeem veilig — een aanval zou enorme energie-investeringen vereisen.
- Het aanbod van 21 miljoen is in de code vastgelegd. Eigendom = de controle over de privésleutel.

Harde schaarste — 21 miljoen en een stop-loss op de macht

*Wat betekent het om echt beperkt geld te hebben?
En waarom is het technologisch zo moeilijk dat het in
30 jaar niemand lukte?*

Schaarste is de meest fundamentele eigenschap van geld. Als geld sneller groeit dan goederen, daalt zijn waarde. Historisch hadden we deze eigenschap bij goederengeld — zout, schelpen, goud. Allemaal hadden ze één probleem: bij een sterke genoeg technologische verandering kon er meer van worden gewonnen.

Het verschil tussen schaarste en onbuigbaarheid

In de monetaire theorie gebruikt men de term **unforgeable costliness** (« onvervalsbare kostbaarheid »). Het is de eis dat het creëren van een nieuwe geldeenheid echt werk, energie of andere niet te omzeilen middelen kost.

Bitcoin drijft deze eigenschap tot het uiterste. Zijn aanbod groeit volgens een in de code voorgeschreven schema dat volkomen voorspelbaar is. Iedereen kan precies berekenen hoeveel BTC er op 1 januari 2030 zullen bestaan — en dat getal verandert niet, wat er ook gebeurt.

Waarom je het niet zomaar kunt kopiëren

Een van de meest voorkomende argumenten van tegenstanders is: « Duizenden mensen hebben kopieën van Bitcoin gemaakt. Gewoon forken. Dus het is niet schaars. »

Schaarste *komt niet uit de code zelf*, maar uit het vertrouwen dat de regels niet zullen veranderen. Bitcoin is betrouwbaar niet omdat het de beste code zou hebben (veel projecten zijn technisch geraffineerder), maar omdat zijn regels 15 jaar zonder fundamentele wijziging overleefden. Dat is het **Lindy-effect**: hoe langer iets ongewijzigd bestaat, hoe waarschijnlijker het nog lang blijft.

HOOFDSTUK 11 · HARDE SCHAARSTE — 21 MILJOEN EN EEN STOP-LOSS OP DE MACHT

DATA

Een vergelijking van het tempo van monetaire expansie

VS M2, 1971–2024	~ 6,5 % per jaar (+25 % in 2020)
Eurozone M3, 2000–2024	~ 5–6 % per jaar
Tsjechië M2, 2000–2024	~ 6–7 % per jaar
Goud – jaarlijkse groei	~ 1,5–2 %
Bitcoin 2025	0,85 % per jaar
Bitcoin na 2028	0,43 % en dalend
Bitcoin in 2140	0 %

Het gevolg voor wie USD aanhoudt: bij 6,5% samengesteld per jaar over 50 jaar verliest de dollar 95% van zijn koopkracht.

21 miljoen als stop-loss op de macht

Als we nadenken over wat Bitcoin politiek-economisch uitzonderlijk maakt, is het dit: **het is het eerste geldstelsel in de geschiedenis waarin er niemand is die er geld bij kan doen.** Geen centrale bank. Geen staat. Geen groep ontwikkelaars. Niemand.

Elke eerdere geldtechnologie had een uitgever boven zich. De staat kan goud niet beheersen, maar kan het confisqueren (1933). De dollar kan hij creëren. Bitcoin heeft geen equivalente entiteit.

// *Bitcoin is het eerste geld in de geschiedenis dat geen baas boven zich heeft.*

Parker Lewis · parafrase

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 11

Harde schaarste — 21 miljoen en een stop-loss op de macht

- Schaarste in geld vereist onvervalsbare kostbaarheid — een reële kost om een eenheid te creëren.
- Bitcoin heeft absolute schaarste: zijn aanbod is in de code vastgelegd op 21.000.000.
- Het gaat niet om technische onkopieerbaarheid — het gaat om de geloofwaardigheid van de regels, die de tijd opbouwt (het Lindy-effect).
- Bitcoin is het eerste geldstelsel zonder uitgever — niemand kan er geld bij doen.

Bitcoin is geen « crypto »

De overgrote meerderheid van het negatieve nieuws over Bitcoin betreft iets anders. Dit verschil begrijpen is misschien de belangrijkste vaardigheid voor de belegger van vandaag.

Toen de crypto-exchangereus FTX in 2022 ontplofte, riepen de koppen over de hele wereld een « cryptocrisis » uit. Bitcoin zelf daalde 70 % vanaf de top in die golf. De meesten, ook serieuze beleggers, plaatsten Bitcoin in dezelfde categorie als terra/luna, FTX-tokens, NFT-apen en duizenden altcoins. **Deze categorisering is — botweg gezegd — een fout die mensen geld kost.**

Wat Bitcoin duidelijk onderscheidt

Vijf fundamentele verschillen

- **Het heeft geen oprichter.** Geen CEO, geen stichting, geen marketingteam. Satoshi verdween in 2010.
- **Een eerlijke lancering.** Geen ICO, geen voorverkoopfase, geen premie — de enige weg was mijnen.
- **Proof-of-work vs. proof-of-stake.** Bitcoin gebruikt PoW. Altcoins PoS — wie meer tokens heeft, heeft meer stem.
- **Een monetair goed vs. een platform.** Bitcoin lost één probleem op — geld. Het probeert geen spel of metaverse te zijn.
- **Het Lindy-effect.** Bitcoin draait ononderbroken sinds 3 januari 2009 — meer dan 15 jaar.

Wat de toezichthouders zeggen

Het is opmerkelijk dat regelgevende classificaties Bitcoin al lang van de rest van de markt scheiden. De Amerikaanse **CFTC** classificeert Bitcoin als grondstof — dezelfde categorie als goud, olie, tarwe. De Amerikaanse **SEC** bevestigde dat Bitcoin geen effect is.

In januari 2024 keurden de Amerikaanse autoriteiten spot-Bitcoin-ETF's goed. BlackRock, Fidelity, Franklin Templeton en anderen beheren samen meer dan **60 miljard USD in Bitcoin-ETF's in slechts 12 maanden**. Ter vergelijking: de goud-ETF (GLD) had 19 jaar nodig om hetzelfde bedrag te bereiken.

HOOFDSTUK 12 · BITCOIN IS GEEN « CRYPTO »

DATA

Bitcoin in het licht van regelgeving en instellingen

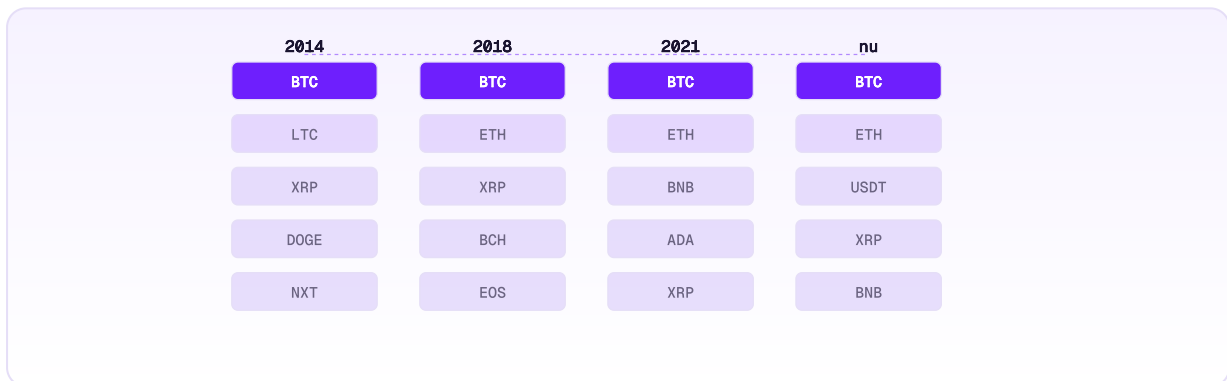
Classificatie in de VS	Grondstof (CFTC), geen effect
Spot-BTC-ETF's goedgekeurd	10 jan 2024 (11 fondsen)
AUM in BTC-ETF's na 12 m	~ 60 mld USD
Goud-ETF GLD (2004)	Zelfde AUM in 19 jaar
MicroStrategy	250.000+ BTC op de balans
Staatsreserves	VS, El Salvador

Bronnen: CFTC v. CoinFLEX, SEC Spot Bitcoin ETF Approval (2024), kwartaalrapporten van de bedrijven.

GRAFIEK 9

Eigen gegevens

Wat er overbleef van de « cryptomunten » top 10 van weleer

WAT DE GRAFIEK TOONT

Een vergelijking van de top 10 cryptomunten in 2014, 2018, 2021 vs. 2024. Bitcoin staat altijd in de top 3.

GEGEVENSBRON

Historische CoinMarketCap-momentopnames.

KERNINZICHT · HOOFDSTUK 12

Bitcoin is geen « crypto »

- Bitcoin is het enige crypto-project zonder oprichter, zonder ICO, zonder premie.
- Proof-of-work legt reële economische kosten op; proof-of-stake herschept een machtsconcentratie.
- Regelgevende classificaties (grondstof, spot-ETF's) bevestigen de eigenheid van Bitcoin.
- Van de top 10 crypto-projecten van 10 jaar geleden blijft vandaag weinig over. Bitcoin stond altijd in de top 3.

Bitcoin vs. goud — twee harde activa onder de röntgen

Als Bitcoin zin heeft, moet het standhouden naast het activum dat de monetaire troon langer bezet dan alle staten ter wereld samen — goud.

Goud is het enige eerdere monetaire activum waarmee het zin heeft Bitcoin te vergelijken. De andere middelen — zilver, koper, zout, schelpen — vielen uit de monetaire competitie. Goud blijft op de balansen van centrale banken, huishoudens en staten houden het als reserve, en zijn marktkapitalisatie overschrijft 15 biljoen USD.

Een vergelijkingskader — de zes eigenschappen

We doorlopen de zes eigenschappen van geld voor beide activa. **Duurzaamheid:** beide uitzonderlijk robuust. Goud fysiek, Bitcoin op protocolniveau. **Draagbaarheid:** Bitcoin overal in minuten. Goud vereist fysiek transport. *Een kwalitatieve sprong vergelijkbaar met de overgang van de telegram naar de e-mail.*

Deelbaarheid: Bitcoin splitst in 100 miljoen satoshi — het opent micro-betalingen die goud nooit kon bedienen.

Schaarste: die van Bitcoin is *absoluut*, die van goud relatief (1,5—2 % per jaar).

Waar goud nog beter is

Goud heeft verschillende objectieve voordelen die Bitcoin nog niet kan bereiken. **Het track record.** 5.000 jaar monetaire rol vs. 15 jaar. **De marktomvang.** ~15 biljoen USD vs. ~2 biljoen. **De volatiliteit.** 10—20 % per jaar vs. 50—80 %. **Politieke neutraliteit en staatsreserves.** Centrale banken houden meer dan 35.000 ton goud aan.

HOOFDSTUK 13 · BITCOIN VS. GOUD — TWEE HARDE ACTIVA ONDER DE RÖNTGEN

Waar Bitcoin kwalitatief anders is

Confisqueerbaarheid. Goud werd in de VS in 1933 in beslag genomen. Bitcoin in zelfbeheer volgt een andere logica. Een privé sleutel kan worden onthouden, opgesplitst, buiten het land bewaard zonder fysiek transport.

Grenzen. 1 miljoen USD in goud verplaatsen = 12 kg + verzekering. Dezelfde waarde in Bitcoin steekt de grens over in 10 minuten.

Verifieerbaarheid voor een leek. Bitcoin verifieer je door simpelweg het saldo in een opensource-wallet te controleren — zonder vertrouwen in een derde.

DATA

Goud vs. Bitcoin — vergelijking 2024

Marktkapitalisatie	15 bln USD / 1,5–2 bln USD
Geschiedenis van de rol	5.000 jaar / 15 jaar
Aanbodgroei 2024	~ 1,8 % / 0,85 %
Groei na 2028	~ 1,8 % / 0,43 % en dalend
Historische volatiliteit	10–20 % / 50–80 %
Confiscatie in de geschiedenis	VS 1933, India 1963 / Geen

Bronnen: World Gold Council (Q4 2024), CoinMetrics, Federal Reserve Historical Documents.

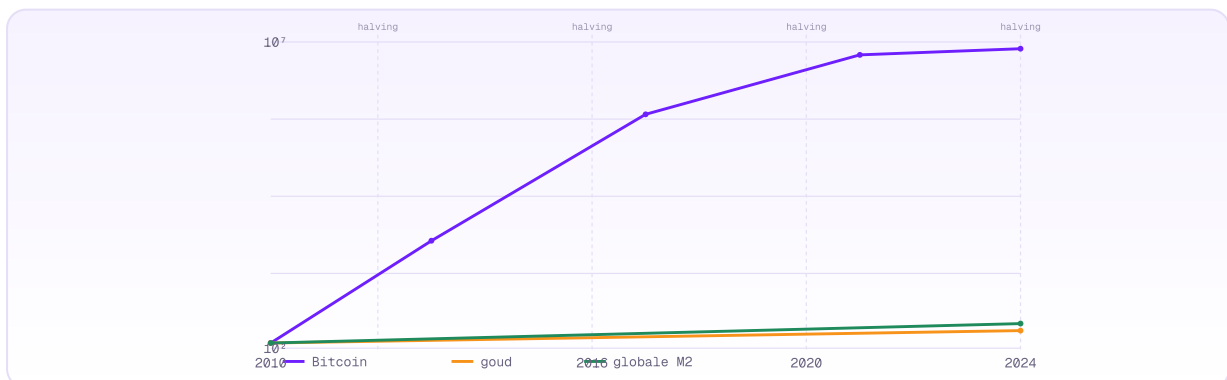
Geen rivalen, maar erfgenamen

Het kader dat voor je eigen beslissing het meeste zin heeft, luidt zo: **Bitcoin en goud zijn geen concurrenten — het zijn twee generaties van dezelfde monetaire familie.** Goud is de beproefde, trage, fysieke variant. Bitcoin is de digitale, snelle, volatielere variant. Voor een belegger met voldoende tijdshorizon heeft het zin beide aan te houden — niet als een « of/of »-weddenschap, maar als echte diversificatie binnen de categorie « harde activa ».

GRAFIEK 10

Eigen gegevens

Bitcoin vs. goud vs. wereldwijde geldhoeveelheid, 2010—2024

WAT DE GRAFIEK TOONT

Drie krommen op een logaritmische as, index 2010 = 100: wereldwijde M2, de goudprijs, de Bitcoin-prijs.

GEGEVENSBRON

FRED, ECB, BoJ, World Gold Council, CoinMetrics.

HOOFDSTUK 13 · BITCOIN VS. GOUD — TWEE HARDE ACTIVA ONDER DE RÖNTGEN

//

Bitcoin is goud 2.0 — geen concurrent, maar de technologische opvolger van dezelfde economische functie.

Een kader geïnspireerd op Lyn Alden · Broken Money (2023)

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 13

Bitcoin vs. goud — twee harde activa onder de röntgen

- Bitcoin en goud vervullen dezelfde economische functie — hard, neutraal, apolitiek geld.
- Goud leidt in geschiedenis, marktomvang, lage volatiliteit en staatsacceptatie.
- Bitcoin leidt in draagbaarheid, deelbaarheid, weerstand tegen confiscatie en programmeerbaarheid.
- Een verstandige strategie voor de langetermijnbelegger: beide aanhouden, niet tussen hen kiezen.

Zeven mythes die je hoort bij de zondagslunch

De echte uitdaging van Bitcoin is niet de technologie. Het is de voorzichtigheid die een halve eeuw van een systeem waarin geld een politieke kwestie was, in onze hoofden bouwde.

Als je over Bitcoin begint te praten met familie of in de kantoorkruis, hoor je een reeks van zeven bezwaren die zich bijna woord voor woord herhalen. Ze hebben allemaal goede wortels — het zijn intuïties die elk redelijk mens zou moeten hebben. Tegelijk hebben alle zeven een verfijnd antwoord dat de bezwaarmaker meestal nooit heeft gehoord.

Mythe 1 — « Door niets gedekt, het is maar code »

- Deze zin heeft een ware kern — Bitcoin is inderdaad door geen fysieke grondstof gedekt.
- **Ook de dollar is sinds 1971 door niets gedekt.** De dollar is alleen gedekt door het vertrouwen in de Amerikaanse regering en het vermogen van de staat om belasting af te dwingen.
- Bitcoin is gedekt door wiskunde, door de aan proof-of-work bestede energie en door het netwerkeffect van miljoenen gebruikers.

Mythe 2 — « Het verbruikt te veel energie »

- Bitcoin verbruikt ~130 TWh per jaar — als Argentinië, ~0,4 % van het wereldverbruik.
- Het wereldwijde **banksysteem** verbruikt 260+ TWh per jaar. **Goudwinning** ~240 TWh. **Kerstverlichting in de VS** ~7 TWh.
- Meer dan 50 % van het Bitcoin-mijnen gebruikt hernieuwbare of « gestrande » energie — flaring-gas, geothermie, zonneoverschotten.

Mythe 3 — « Alleen criminelen gebruiken het »

- In 2023 was de illegale activiteit ~0,34 % van alle cryptotransacties (Chainalysis).
- De VN schat dat 2—5 % van het wereldwijde bbp in contanten wordt witgewassen. Amerikaans contant geld is volgens de DEA voor 80 % verbonden met illegale activiteit.
- **Elke Bitcoin-transactie is publiek traceerbaar.** Voor echt anonieme misdaad is contant geld een veel beter middel.

HOOFDSTUK 14 · ZEVEN MYTHES DIE JE HOORT BIJ DE ZONDAGSLUNCH

Mythe 4 — « Het is te laat om te kopen »

- Dit bezwaar herhaalt zich sinds 2013 (BTC 100 \$). Sindsdien is het 1.000× gestegen.
- In 2017 « te laat » bij 5.000 \$. In 2021 bij 50.000 \$. Elk niveau was achteraf vroeg.
- De kapitalisatie van Bitcoin is nog een klein percentage van de totale markt van hard en zacht geld.

Mythe 5 — « Het is een zeepbel / een Ponzi-schema »

- Bitcoin had in 15 jaar minstens vier cycli met dalingen van 70—85 %. Elke keer kwam het terug. *Dat is niet de definitie van een zeepbel — het is een adoptiecurve.*
- Bitcoin **belooft geen enkel rendement**. Het heeft geen promotor. Het heeft geen structuur die geld van binnenuit herverdeelt. Het is geen Ponzi.

Mythes 6 en 7 — « De staat zal het verbieden » / « Er komt iets beters »

- China verbood het mijnen in 2021 — de hashrate herstelde volledig in een jaar. India dreigde, het kwam er nooit door.
- Bitcoin heeft 90 %+ marktaandeel onder de echte cryptomunten met neutrale regels. **Geld convergeert naar één standaard.**

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 14

Zeven mythes die je hoort bij de zondagslunch

- Het is niet dat Bitcoin geen zwaktes heeft — die heeft het. Het is dat de meeste populaire bezwaren uit een misverstand voortkomen.
- Dekking, energie, misdaad, « te laat », zeepbel, verbod, opvolger — zeven bezwaren, zeven op data gebaseerde antwoorden.
- Als iemand na het horen van de antwoorden Bitcoin nog steeds afwijst, is dat een legitieme keuze — maar een geïnformeerde, geen reflex.

DEEL DRIE · HOOFDSTUKKEN 15–17 + BIJLAGEN

De eerste stap *III.*

Theorie is mooi. Nu de praktijk. Het derde deel van het boek gaat over het omzetten van kennis in werkelijkheid — zonder onnodige fouten, zonder dure experimenten, zonder de stress van technologie.

Hoe verstandig te beginnen

Vier principes die je meer geld besparen dan welke technische vaardigheid ook.

Drie praktische regels die ervaren beleggers herhalen tegen de eerste Bitcoin-nieuwkomer.

1. Koop alleen wat je kunt verliezen

- Bitcoin is een volatiel activum in een vroege adoptiefase. In 15 jaar doorliep het vier grote dalingen van meer dan 70%.
- Een typische aanbeveling: **1—5%** van de totale portefeuille voor beginners.
- Voor sterke blootstelling na verificatie van het kader: **5—10%**. Meer vereist een hoge volatiliteitstolerantie.

2. DCA in plaats van timing

- **Dollar Cost Averaging** — regelmatig hetzelfde bedrag kopen, ongeacht de prijs.
- Als de prijs laag is, koop je meer. Als hij hoog is, minder.
- De ervaring toont: *DCA versloeg de overgrote meerderheid van de pogingen tot actieve markttiming.*

3. Zelfbeheer, zodra het redelijk is

Na de aankoop op een exchange heb je bitcoin op hun rekening, niet op de jouwe. Een exchange kan instorten (FTX 2022), gehackt worden (Mt.Gox 2014) of je rekening bevriezen. **Niet jouw sleutels, niet jouw munten.**

Voor kleine bedragen tot ongeveer €2.000 is aanhouden op een gerenommeerde exchange een aanvaardbaar risico. Boven die drempel is het verstandig de munten naar je eigen wallet te verplaatsen.

HOOFDSTUK 15 · HOE VERSTANDIG TE BEGINNEN

DATA

Zelfbeheer — 5 regels die je nooit mag breken

Seed (12/24 woorden)	nooit cloud, foto, e-mail
De seed schrijven	MET DE HAND op papier / metaal
Hardware wallet	koop bij de fabrikant, niet Amazon
Eerste transactie	kleine test vóór een groter bedrag
Een verzoek om je seed	ALTIJD oplichting, zonder uitzondering

Aanbevolen merken: Trezor, Ledger, Coldcard, BitBox, SeedSigner — alle kosten €80—200.

4. Een lening tegen het activum — gevorderde strategie

Bij het lang aanhouden van een waardestijgend activum stuit je op een praktische vraag: ik heb liquiditeit nodig, maar ik wil het activum niet verkopen. In de klassieke bank gebruikt men hiervoor een **lombardlening**.

Voor Bitcoin zijn er twee modellen: *bewaarplatformen* (Ledn, Unchained, Bitfinex) — rentes 10—17 % per jaar, LTV 30—50 %. *Gedecentraliseerde protocollen* (AAVE, Maker, Sovryn, Lava Vault) — rentes 4—10 % per jaar, zonder tegenpartijrisico.

Voor een beginner zijn deze instrumenten niet de eerste stap. Het is een toevoeging voor de fase waarin je al een materieel significante positie hebt en weet dat je BTC op lange termijn niet verkoopt.

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 15

Hoe verstandig te beginnen

- De positiegrootte komt overeen met je volatiliteitstolerantie — typisch 1—10 % van de portefeuille.
- DCA verslaat systematisch de pogingen tot markttiming.
- Zelfbeheer zodra de positie ~€2.000 overschrijdt.
- Een lening tegen BTC is een instrument voor gevorderde fasen — niet de eerste stap.

Invity als wegwijzer

Dit hoofdstuk stelt de instrumenten voor die we bij Invity bouwen. Het is geen reclame — het is een overzicht van welke stappen je tot je beschikking hebt.

Invity is opgericht in 2018 als onafhankelijk vergelijkingsplatform. **We zijn geen exchange en geen wisselkantoor.** We bieden geen eigen « token », geven geen beleggingsadvies, beheren je geld niet. Onze taak is dat je niet de markt op gaat met zakformaat-onwetendheid — dat je vergelijkbare opties ziet, de verschillen begrijpt en op basis van feiten beslist.

De exchange-vergelijker

De meest voorkomende beginnerstaak: waar je eerste bitcoin kopen in euro's of kronen. Invity integreert tientallen Europese en wereldwijde exchanges. Voor elke transactie toont het niet alleen de spotprijs, maar de **totale kost inclusief verborgen spreads**, SEPA-/kaartkosten en minimumvolumes.

De typische bespaarde kost tussen de goedkoopste en duurste exchange op een aankoop van €400 is 1—3%. Bij een maandelijks DCA van €200 over vijf jaar bedraagt dat €120—360 — meer dan een hardware wallet kost.

De DCA-calculator

Een sleutelinstrument voor de beslissing om te beginnen. De DCA-calculator laat je invoeren hoeveel je per maand zou beleggen en vanaf welke datum — en toont welke positie je vandaag zou hebben en wat het reële rendement is.

Een spaarplan — geautomatiseerde DCA

Voor wie DCA systematisch wil doen, is er een spaarplan: je geeft één opdracht, de betaling wordt regelmatig afgeschreven, bitcoin wordt automatisch gekocht en idealiter naar je wallet gestuurd. **Het neemt de beslissingsmoeheid weg** en het systeem regelt de discipline voor je.

HOOFDSTUK 16 · INVITY ALS WEGWIJZER

DATA

DCA-scenario's — illustratieve berekeningen

€80/maand vanaf 1/2020	€5.000 → ~ €17.000 (× 3,4)
€200/maand vanaf 1/2017	€19.000 → ~ €100.000
€400/maand vanaf 1/2023	€12.000 → ~ €27.000

De calculator berekent de actuele waarden met live prijzen. Resultaten uit het verleden garanderen de toekomst niet.

Wat Invity niet biedt

We zijn een onafhankelijke vergelijker, geen makelaar. We verkopen je actief geen enkel financieel product. **We hebben geen commissies op of je meer koopt of eerder verkoopt.** Ons zakelijk belang is dat je het platform op lange termijn gebruikt — wat betekent dat je tevreden moet zijn met wat je bij ons vindt.

We bieden geen bewaring (custody). We houden geen klantendeposito's op onze rekeningen. Dat is met opzet: we willen geen volgende Celsius, FTX of BlockFi zijn. De munten die je via Invity koopt, staan ofwel bij een partnerexchange (kort), of — idealiter — in je wallet.

//
Transparantie en neutraliteit zijn onze kern-USP. Als ze ooit niet meer gelden, houden we op zinnen te hebben.

Het Invity.io-team

— KERNINZICHT · HOOFDSTUK 16

Invity als wegwijzer

- Invity = een vergelijkingsplatform, geen exchange en geen bewaring.
- Exchange-vergelijker + DCA-calculator + spaarplan = drie instrumenten waarmee je kosten en emoties verlaagt.
- Transparantie en neutraliteit zijn onze kern-USP.

Wat hierna te lezen en te volgen

Dit boek gaf je een gestructureerde inleiding. Wil je dieper gaan, dan is hier een lijst van bronnen die het Invity-team persoonlijk gebruikt.

Een lijst van bronnen — boeken, essays, podcasts en datadiensten — geordend op instapdrempel. Begin bij wat bij je past.

Boeken — om te beginnen

- **Lyn Alden:** *Broken Money* (2023) — het beste boek over de geschiedenis en toekomst van geld. Neutrale toon, rijke data.
- **Saifedean Ammous:** *The Bitcoin Standard* (2018) — een klassieker. Oostenrijkse economie + Bitcoin.
- **Dominik Stroukal, Jan Skalicky:** *Bitcoin — het geld van de toekomst* (2015) — een Tsjechische klassieker, leesbaar, nog steeds relevant.
- **Parker Lewis:** *Gradually, Then Suddenly* (2023) — essays. De meest overtuigende scepticus-geworden-gelovige tekst.

Essays — snel lezen

- **Lyn Alden:** « *The Fraying of the US Global Currency Reserve System* »
- **Lyn Alden:** « *Fiscal Dominance* »
- **Parker Lewis:** de reeks « *Gradually, Then Suddenly* » (20+ artikelen op de Unchained-blog).
- **Hal Finney:** de eerste e-mails van 2009 — een historisch document.

Podcasts

- **What Bitcoin Did** (Peter McCormack)
- **The Investor's Podcast / BTC Fundamentals** (Preston Pysh)
- **Bitcoin Audible** (Guy Swann) — ingesproken sleutelessays
- **The Bitcoin Standard Podcast** (Saifedean Ammous)

HOOFDSTUK 17 · WAT HIERNA TE LEZEN EN TE VOLGEN

Data en grafieken

- **mempool.space** — de toestand van het netwerk in realtime, kosten, blokken.
- **Glassnode** — on-chain-analyse (basisversie gratis).
- **CoinMetrics** — historische data voor onderzoek.
- **FRED** — M2, de Fed-balans, rentes.

Tot slot

Geld begrijpen in 2026 is meer dan een vaardigheid — het is een **overlevingsstrategie**. De generatie die het begreep, won in elk historisch tijdperk. De generatie die het niet begreep, verarmde passief.

Dit boek geeft je geen enkele beleggingsaanbeveling, vervangt geen financieel adviseur en belooft geen wonderwinsten. Het geeft je een kader waarin je je eigen mening kunt vormen. Je beslissing is de jouwe — maar nu neem je haar met informatie die de overgrote meerderheid van de mensen om je heen niet heeft.

Bedankt dat je tot hier hebt gelezen.

Het Invity.io-team

BIJLAGE A

Woordenlijst

Basisbegrippen om je weg te vinden in het boek en in de bronnen die volgen.

Bitcoin (hoofdletter B)	het netwerk, het protocol, de software.
bitcoin (kleine b) / BTC	de eenheid van het activum op het Bitcoin-netwerk. 1 BTC = 100.000.000 satoshi.
Satoshi (sat)	de kleinste eenheid van bitcoin, genoemd naar de maker.
Blockchain	een grootboek gevormd door een opeenvolging van blokken, elk cryptografisch aan het vorige gekoppeld.
Hash	een wiskundige vingerafdruk, een eenrichtingsfunctie. Dient om blokken te « ondertekenen ».
Proof-of-work (PoW)	consensus waarbij een miner rekenwerk besteedt. Bitcoin gebruikt PoW.
Proof-of-stake (PoS)	consensus waarbij meer tokens meer stem betekent. Ethereum en de meeste altcoins.
Mijnen (mining)	het proces waarbij gespecialiseerde computers wedijveren om het volgende blok samen te stellen.
Halving	een halvering van de blokbeloning, elke 4 jaar.
Wallet	software of hardware die je privésleutels beheert.
Privésleutel	een geheim getal dat de bitcoins van een adres beheert.
Seed / herstelzin	12 of 24 woorden die een wallet kunnen herstellen.
Hot wallet	een met internet verbonden wallet (een mobiele app, Wallet of Satoshi).
Cold wallet	een offline wallet (een hardware wallet, paper wallet).
Zelfbeheer	een toestand waarin je zelf je privésleutel aanhoudt, geen derde.
Bewaring (custody)	een derde (een exchange, een bank) houdt de sleutels voor je.

BIJLAGE A · 2

Woordenlijst — deel 2

UTXO	Unspent Transaction Output, de manier waarop Bitcoin saldi registreert.
Lightning Network	een tweede laag boven Bitcoin voor snelle en goedkope betalingen.
Node	een computer die een volledige kopie van de blockchain bewaart en transacties verifieert.
KYC	Know Your Customer — de plicht van een exchange om de identiteit van de klant te verifiëren.
AML	Anti-Money Laundering — maatregelen tegen witwassen.
DCA	Dollar Cost Averaging — de strategie om regelmatig hetzelfde bedrag te kopen.
ATH	All-Time High — een historische maximumprijs.
FOMO	Fear of Missing Out — de angst een kans te missen, die leidt tot impulsieve aankopen op de top.
FUD	Fear, Uncertainty, Doubt — angst opwekkende desinformatie, typisch vóór een daling.
Fiat	valuta die door een staat tot wettig betaalmiddel is verklaard (USD, EUR, CZK).
M2 / M3	monetaire aggregaten. De som van het geld in de economie, deposito's inbegrepen.
QE	Quantitative Easing — geld drukken door een centrale bank via aankoop van activa.
CBDC	Central Bank Digital Currency — digitale munt van een centrale bank.
Stablecoin	een crypto-token gekoppeld aan de waarde van een fiatvaluta (USDT, USDC).
Altcoin	een cryptomunt anders dan Bitcoin.

BIJLAGE B

FAQ — veelgestelde vragen

De negen vragen die ons het vaakst worden gesteld.

Is Bitcoin legaal in de EU?

Ja. Bitcoin is volledig legaal. De exchange- en bemiddelingsactiviteit valt onder toezicht (sinds 2025 in het kader van de Europese MiCA-verordening).

Hoe wordt BTC belast?

De belastingregels verschillen per land. In veel rechtsgebieden geldt een houdperiode of een jaarlijkse drempel. Raadpleeg de geldende wet of een belastingadviseur. Dit is geen belastingadvies.

Wat gebeurt er als ik mijn seed verlies?

Als je de seed en ook de toegang tot de hardware wallet verliest, zijn je bitcoins onherroepelijk verloren. Niemand kan ze herstellen. **Daarom is een veilige back-up van de seed cruciaal.**

En als ik gedwongen word BTC over te dragen?

Voor grotere bedragen bestaan er strategieën: multi-sig (meerdere handtekeningen), time-lock (transactie na een vertraging), decoy wallets. Voor beginners volstaat het niet rond te bazuinen dat je BTC bezit.

Wat is het Lightning Network?

Een tweede laag boven Bitcoin die directe en bijna gratis micro-betalingen mogelijk maakt. Apps: Phoenix, Breez, Wallet of Satoshi.

Kan een staat Bitcoin verbieden?

Technisch zeer moeilijk. In de praktijk zijn sommige staten er meer toe geneigd (China, Nigeria). In de EU is de tendens omgekeerd: Bitcoin erkend als grondstof, MiCA-regelgeving.

Wat is het verschil tussen Bitcoin en Ethereum?

Bitcoin is vooral geld — de beste waardeopslag en een neutraal betaalmiddel. Ethereum is een platform voor programmeerbare contracten — tokenisatie, DeFi, NFT's.

Wat is een Bitcoin-ETF?

Een fonds waarvan de deelbewijzen op de beurs worden verhandeld en door echte BTC worden gedekt. **Voordeel:** eenvoudig. **Nadeel:** een jaarlijkse vergoeding + een papieren aanspraak, geen BTC.

En stablecoins?

Crypto-tokens gekoppeld aan de dollar. Ze lossen de volatiliteit op maar erven alle problemen van de dollar. Een goed instrument voor kortetermijnliquiditeit, niet voor langetermijnwaardeopslag.

BIJLAGE C

Checklist voor de eerste aankoop

Loop deze checklist door voordat je het eerste geld stuurt om bitcoin te kopen. Print hem, vink af — of gebruik hem in de Invity-app.

01 VOOR DE AANKOOP

- 01 Ik heb mijn **positiegrootte** bepaald: ____ % van mijn totale financiële vermogen.
- 02 Het bedrag is er een dat ik kan verliezen zonder gevolgen voor het huishouden.
- 03 Ik heb een strategie gekozen: eenmalig bedrag / **maandelijkse DCA** / een combinatie.
- 04 Ik heb minstens 3 exchanges vergeleken in de Invity-vergelijker. Ik koos: _____.
- 05 Ik heb de fiscale gevolgen gecontroleerd in de huidige wet of met een belastingadviseur.

02 BIJ DE EERSTE AANKOOP

- 06 Ik heb een account geopend en de **KYC-verificatie** doorlopen.
- 07 Ik heb een klein testbedrag gestuurd (bv. €20) en bevestigd dat de overdracht werkt.
- 08 Ik heb de eerste echte aankoop gedaan. Resultaat ____ BTC voor ____ €.

03 ZELFBEHEER · ALS IK MEER DAN ~ €2.000 AANHOUD

- 09 Ik heb een **hardware wallet rechtstreeks bij de fabrikant** besteld (Trezor, Ledger, Coldcard, BitBox). NIET via Amazon.
- 10 Ik heb de seed **MET DE HAND** op twee vellen papier / metalen plaatjes geschreven.
- 11 Ik heb de seed **NIET** naar de cloud geüpload, niet gefotografeerd, niet gemaïld.
- 12 Ik heb het herstel getest: wallet reset, herstel vanaf de seed, bevestigd dat het werkt.

BEDANKT DAT JE TOT HIER HEBT GELEZEN

Nu **weet** je wat de overgrote meerderheid van de mensen om **je** heen niet weet.

Geld begrijpen in 2026 is meer dan een vaardigheid — het is een overlevingsstrategie. Dit boek geeft je geen enkele beleggingsaanbeveling. Het geeft je een kader waarin je je eigen mening kunt vormen — en de eerste stap kunt zetten.

DOWNLOAD DE APP

Invity

App Store · Google Play
EU + IJsland, Noorwegen,
Zwitserland

GA VERDER OP HET WEB

invity.io/academy

DCA-calculator · exchange-vergelijker ·
spaarplan · Invity Beacon-blog